

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 17 grudnia 2025 roku

Sprawa: petycja w sprawie wprowadzenia realnej odpowiedzialności biur rachunkowych za błędy w prowadzeniu księgowości przedsiębiorstw
Znak sprawy: DWR6.056.2.2025
Kontakt: Kancelaria MF
 tel.: +48 22 694 55 55
 e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Odpowiedź na petycję

Szanowna Pani,

w odpowiedzi na petycję z 6 października 2025 roku dotyczącą wprowadzenia realnej odpowiedzialności biur rachunkowych za błędy w prowadzeniu księgowości przedsiębiorstw, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy o petycjach¹, uprzejmie informuję.

OBOWIĄZUJĄCY STAN PRAWNY

1. **Zawód księgowego** nie jest w Polsce zawodem regulowanym. Nie ma przypisanej jednej spójnej definicji zawodu. Profesja księgowego jest niejednorodna – różnorodny zakres obowiązków, kwalifikacje, umiejętności, szczebel zatrudnienia itp. Terminem „księgowy” określa się przede wszystkim osobę, która wykonuje czynności księgowe lub wchodzące w zakres rachunkowości. Księgowi znajdują zatrudnienie zarówno w firmach, jak i instytucjach (zajmując różne stanowiska). Mogą też prowadzić działalność gospodarczą na własny rachunek, bądź pracować w biurach rachunkowych. Obok prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz innych ewidencji, sporządzania sprawozdań finansowych, deklaracji podatkowych i zusowskich osobom tym mogą być powierzane inne obowiązki.
2. W związku z pojawiającymi się głosami dotyczącymi uregulowania zawodu księgowego, Ministerstwo Finansów w 2022 roku przeprowadziło prekonsultacje na temat przyszłości zawodu księgowego w Polsce. Ich celem było poznanie opinii różnych środowisk na temat przyszłości zawodu księgowego i ewentualnego wprowadzenia w Polsce regulacji tego zawodu

¹ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870).

oraz merytoryczna dyskusja na ten temat. W prekonsultacjach uczestniczyły organizacje branżowe, organizacje przedsiębiorców, uczelnie wyższe, podmioty gospodarcze oraz osoby fizyczne. Uczestnicy prekonsultacji prezentowali odmienne zdania na temat kierunków rozwoju zawodu księgowego. Rozbieżności dotyczyły potrzeby uregulowania zawodu księgowego, jak też zakresu czynności, które miałyby podlegać regulacji. Uczestnicy prekonsultacji podkreślali m.in., że zdefiniowanie zawodu księgowego i określenie katalogu/zakresu czynności jest trudne i skomplikowane ze względu na szerokie spektrum wykonywanych zadań przez księgowych. Wskazywali, iż praca w obszarze rachunkowości powinna wiązać się z doskonaleniem zawodowym oraz posiadaniem obowiązkowego ubezpieczenia OC od wykonywanych czynności.

W związku z tym, że wyniki nie potwierdziły jednoznacznej potrzeby uregulowania czy profesjonalizacji zawodu księgowego, nie podjęto prac legislacyjnych zmierzających do regulacji zawodu księgowego. Więcej informacji na temat prekonsultacji dostępnych jest na stronie internetowej Ministerstwa Finansów w zakładce [Zawody księgowe](#).

3. **Prowadzenie biura rachunkowego** nie jest w Polsce działalnością regulowaną. Mając na uwadze szeroki zakres usług oferowanych przez biura rachunkowe – nie tylko wykonywanie zadań wynikających z ustawy o rachunkowości – pragniemy podkreślić, że określenie katalogu świadczonych usług, a także odpowiednie określenie zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej leży w gestii osób zarządzających / prowadzących biura rachunkowe. Warto zaznaczyć, że relacje pomiędzy biurem rachunkowym a klientem powinny być oparte na transparentnym działaniu, dobrej komunikacji i jasnych zasadach współpracy. Wszelkie kwestie dotyczące usług biura rachunkowego świadczonych na rzecz klienta tego biura – w tym m.in. zakres usług, odpowiedzialności i obowiązków obu stron umowy, warunki finansowe – powinny precyzować zapisy umowy między biurem rachunkowym a jego klientem. Dobrą praktyką biur rachunkowych jest informowanie klienta o posiadanym ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej i jego zakresie, co wpływa na poczucie bezpieczeństwa klienta. Istotne jest również, aby biura rachunkowe podpisując umowy na wykonywanie określonych usług brały pod uwagę indywidualne potrzeby klientów oraz posiadane zasoby kadrowe i ich kwalifikacje. Jednocześnie, warto zaznaczyć, że w przypadku prowadzenia biura rachunkowego, zastosowanie mają przepisy ustawy – Prawo przedsiębiorców², która określa zasady podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym prawa i obowiązki przedsiębiorców oraz zadania organów władzy publicznej w tym zakresie.
4. Przepisy ustawy o rachunkowości³ (zwanej również „uor”), nie definiują zawodu „księgowy” i pojęcia „biuro rachunkowe”, nie regulują zakresu działania, nie określają wymogów dotyczących osób prowadzących biura rachunkowe czy w nich zatrudnionych. Przepisy tej ustawy określają natomiast zasady rachunkowości oraz zasady wykonywania działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym m.in. wskazują jakie czynności wchodzi w zakres tej działalności, kto może je wykonywać, a także nakładają na przedsiębiorców prowadzących działalność w tym zakresie obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

² Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480).

³ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 poz. 120, z późn. zm.).

5. Usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych

Zgodnie z art. 76a uor usługowe prowadzenie ksiąg rachunkowych jest działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, polegającą na świadczeniu usług w zakresie czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 uor, tj.:

- prowadzenie, na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych, ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym;
- okresowe ustalanie lub sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów;
- wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego;
- sporządzanie sprawozdań finansowych;
- gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą.

Działalność tą mogą wykonywać przedsiębiorcy, pod warunkiem, że ww. czynności będą wykonywane przez osoby, które:

- mają pełną zdolność do czynności prawnych,
- nie były skazane prawomocnym wyrokiem sądu za ściśle określony katalog przestępstw, tj. za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, za przestępstwo skarbowe oraz za przestępstwa określone w rozdziale 9 ustawy o rachunkowości.

Przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych są obowiązani – na podstawie art. 76h uor – do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z prowadzoną działalnością. Katalog czynności, które tym ubezpieczeniem powinny być objęte, obejmuje czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 uor. Wyłączeni z tego obowiązku są jedynie przedsiębiorcy będący biegłymi rewidentami oraz doradcy podatkowi, jeżeli ubezpieczyli się od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu tych zawodów w zakresie czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 uor. Szczegółowe kwestie dotyczące obowiązkowego ubezpieczenia, o którym mowa powyżej, zawierają przepisy rozporządzenia w sprawie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej⁴ (minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC, wynosi równowartość w złotych 10 000 euro). Jednocześnie dodać należy, że ustawodawca wskazał jedynie zakres obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nie ograniczając tym samym prawa przedsiębiorcy do zawarcia dodatkowego dobrowolnego ubezpieczenia jakie uzna za konieczne / niezbędne / stosowne w zależności od profilu działalności i zakresu podejmowanych czynności. Wskazać przy tym należy, że przepisy ustawy o rachunkowości nie nakładają na przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych, obowiązku przekazywania swoim klientom kopii polisy ubezpieczeniowej.

Ponadto przepisy ustawy o rachunkowości w rozdziale 9 przewidują odpowiedzialność karną m.in. za nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych (art. 77 pkt 1 uor), prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych bez spełnienia warunków dotyczących posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych oraz

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 listopada 2014 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorców wykonujących działalność z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych (Dz. U. poz. 1616).

niekaralności czy bez spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z prowadzoną działalnością (art. 79 pkt 6 i 7 uor).

STANOWISKO DO POSTULATÓW ZAWARTYCH W PETYCJI

Uregulowanie kwestii dotyczących ubezpieczenia OC zależne jest od statusu danego zawodu czy działalności. W przypadku zawodów/działalności regulowanych kwestie te są wprowadzone ustawowo. Inaczej wygląda sytuacja w przypadku zawodów/działalności nieregulowanych – tutaj kwestie ubezpieczenia OC pozostają w gestii osób prowadzących daną działalność. Postulowane wprowadzenie przepisów zobowiązujących biura rachunkowe do udostępniania klientom informacji o aktualnej polisie OC, a także przepisów umożliwiających przedsiębiorcom szybsze dochodzenie roszczeń w przypadku udowodnionych błędów księgowych, przepisów nakładających realne sankcje za brak współpracy biura rachunkowego przy naprawianiu skutków błędów, przepisów wzmacniających nadzór nad działalnością czy przepisów wprowadzających wymóg posiadania odpowiedniego wykształcenia lub doświadczenia, wiązałoby się z koniecznością uregulowania zawodu księgowego/działalności biur rachunkowych, a – jak pokazały wspomniane prekonsultacje – nie zachodzą obecnie przesłanki do wprowadzenia takich regulacji. Podkreślić należy, że biura rachunkowe mogą zawierać również dobrowolne ubezpieczenia OC odpowiednio dostosowane do profilu działalności i zakresu świadczonych usług, tak by w razie ewentualnych szkód ubezpieczenie OC mogło pokryć realne roszczenia klientów biur rachunkowych. Natomiast przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą – po dokonaniu wyboru biura rachunkowego, któremu zamierzają powierzyć prowadzenie księgowości – powinni zadbać by umowa z biurem rachunkowym była sformułowana w sposób precyzyjny i obejmowała m.in. zasady przekazywania dokumentów i informacji, sposób rozwiązania ewentualnych spraw spornych, sposób dochodzenia roszczeń w przypadku wystąpienia szkody, dostęp do polisy ubezpieczeniowej OC biura. Podsumowując, pozostawienie możliwości elastycznego budowania relacji między biurem rachunkowym a przedsiębiorcą, dostosowanej do specyfiki jego działalności, w oparciu o umowy cywilnoprawne określające zakres odpowiedzialności stron, pozwala na kształtowanie rynku usług księgowych w oparciu o działanie mechanizmów wolnorynkowych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Joanna Stachura

Dyrektor

Departamentu Efektywności Wydatków Publicznych i Rachunkowości
w Ministerstwie Finansów

KLAUZULA INFORMACYJNA dotycząca przetwarzania danych osobowych w związku z wniesionymi do Ministerstwa Finansów petycjami znajduje się na stronie internetowej MF pod adresem: <https://www.gov.pl/web/finanse/petycje-zalatw-sprawe>.